De Lage Waard

Open Brief aan de minister van OCW
Mevrouw M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Papendrecht, 30 januari 2012

Mevrouw de Minister, Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

Wij waarderen het dat u een bezoek brengt aan De Lage Waard nu Elsevier ons vier maal op rij tot 'beste' school heeft uitgeroepen. Vanzelfsprekend zijn wij trots op deze mooie beoordeling.
Wij maken van de gelegenheid gebruik u een brief te overhandigen waarin wij kritische kanttekeningen plaatsen bij het beleid ten aanzien van het voortgezet onderwijs. Daar is al een tijd veel over te doen. De mensen in de scholen, ook de onze, hebben daar last van en kijken de bewindspersoon van OCW daar op aan.

Deze brief gaat niet over achterblijvende financiën, al kwam ook onze school in de rode cijfers en maken wij ons grote zorgen. Noch over de berekening van onderwijstijd, al zorgt dat onderwerp ook bij ons voor beroering. Het rekenwerk is door collega's elders overtuigend belicht, vond ook de commissie Cornielje, maar door de politiek terzijde geschoven. Op de verkorting van de zomervakantie ga ik evenmin in.
Dat alles raakt ons, en behoorlijk ook. Maar voor de brief is een dieper liggende reden.

In het onderwijs werken, net als in andere sectoren van de samenleving, veel betrokken beroepsbeoefenaars. Zij krijgen van hun minister te horen dat de kwaliteit van hun werk onvoldoende is en dat de lat omhoog moet. Inspecteur-generaal mevrouw Roeters brandt de docenten in het jaarverslag over 2010 rechtstreeks af, onder uw verantwoordelijkheid, dus met uw instemming. De docent die leerlingen zo benadert, bezorgt zichzelf een nagenoeg onoplosbaar motivatieprobleem. Docenten doen dat dan ook niet. Het effect van de OCW-benadering op motivatie voor 'beter presteren' laat zich raden.

'De lat moet omhoog' zegt u bij herhaling. Hoe hoog? Vanaf welk vertrekpunt? Wat is eigenlijk de kwaliteit van het onderwijs, en hoe kun je die meten? Is dat voor iedereen duidelijk? Als het om onderwijs gaat, mag iedereen wat roepen. Hoe kunnen scholen dan borgen' zonder helder kader? Zonder 'standaardmeters' kan geen huis worden gebouwd en geen industrie bestaan. Zou onderwijs dat dan wel kunnen?

Daarbij komt dat de overheid de visie heeft (of is het inmiddels had) dat 'het veld' zaken moet regelen. Eigen beleidsruimte, onderwijskundig en financieel, vanuit de opvatting dat deregulering goed is. Dat leidt tot grote verschillen tussen scholen. Maar waar is de meetlat, duidelijk en consistent, waarlangs scholen worden gelegd? Is dat 'Elsevier'? Zoals gezegd, wij zijn trots op de beoordeling, maar absoluut de 'beste' school? Wij pretenderen niet dat te zijn, noch precies te weten hoe 'het' moet. En als wij echt 'de beste' zijn, waarom worden wij dan toch de regelgeving over onderwijstijd ingezogen met 'uren maken'? Opnieuw, waar is het algemeen kader?

hoofdvestiging: Vijzellaan 4; postbus 1100, 3350 CC Papendrecht
telefoon (078) 6442040; fax (078) 6442056
email: info@delagewaard.nl; internet: www.delagewaard.nl

VMBO: Burg. Keijzerweg 5; telefoon (078) 6442020; fax (078) 6442025
HAVO / VWO: Vijzellaan 4; telefoon (078) 6442040; fax (078) 6442056

Wat wij ervaren, is dat spelregels meermalen tijdens de wedstrijd worden veranderd. Aanbeveling één van 'Dijsselbloem' was dat nu juist niet (meer) te doen.
Zo is het lastig spelen, omdat er enerzijds ruimte wordt gemaakt, maar anderzijds die ruimte weer wordt ingeperkt. Bij passend onderwijs bijvoorbeeld worden specialismen en structuren die destijds vanuit een visie in het leven zijn geroepen, ingewisseld voor verdunning door verbreding. Daar wordt geld voor specialistisch werk verschoven naar modieus belonen van prestaties. Daar zit niemand in personeelskamers op te wachten. Nergens is aangetoond dat prestatiebeloning werkt. En opnieuw, wat is de samenhangende visie op onderwijs?

In het voortgezet onderwijs maken leerlingen, ouders en scholen met elkaar een bijzondere levensfase door: de puberteit. Daarin gebeurt heel veel in het leven van de leerlingen, in een dynamische omgeving, thuis, op school en in hun vrije tijd. Daar een goed vervolg aan geven is een grote kwaliteit, van leerlingen, ouders, instanties en niet in de laatste plaats van scholen. Maar meetbaar?

De lat moet omhoog, zegt u. Maar wat nu als je niet over die lat kunt komen? Hoe bereik je dan een betekenisvolle plaats in de samenleving? Daaraan wordt in het onderwijs met veel energie en overtuiging gewerkt. Ook dat is een grote kwaliteit van betrokkenen, maar daar wordt (opzettelijk?) niets over gehoord.

Voortgezet onderwijs zorgt in een belangrijke fase van hun ontwikkeling voor de mensen die straks de samenleving dragen. Het geeft door: kennis, vaardigheden, normen en waarden. Uit het verleden, in het heden, naar de toekomst. De mensen in de scholen zijn een rolmodel. In een samenleving die verandert, geven zij een voorbeeld. Zodat leerlingen zich goed voorbereid verder kunnen ontwikkelen. Om nu en later iets te kunnen betekenen, voor zichzelf en voor anderen. Zij helpen jonge mensen aan meer dan een diploma, met lessen voor het leven, immers er is meer dan baan, inkomen en carrière. Ook dat is een kwaliteit en daar zijn mensen in scholen trots op, sterker, dat is een van hun drijfveren.

Wij begrijpen daarom niet dat OCW, en u als minister, zó met 'het veld' omgaat. Iedere docent weet dat er een relatie met de klas moet zijn voor je aan resultaat kunt werken. Dat resultaat bereik je door een authentieke en consistente opstelling.
Het is pijnlijk om te zeggen, maar daaraan is het de afgelopen jaren in de relatie tussen overheid en onderwijs steeds meer gaan ontbreken. Vertrouwen in de relatie. De dieper liggende reden voor deze brief is dan ook dat het vertrouwen inmiddels een dieptepunt heeft bereikt. Dat kan toch niet zijn wat u wilt?

Mijn welgemeend advies: laat in en tussen de regels van wat u zegt en schrijft duidelijk merken dat u waardering heeft voor het onderwijsveld, zorg dat er duidelijkheid komt over (duurzame) kwaliteit vanuit een samenhangende visie en zwicht niet voor de waan van de dag. Dat zal de relatie zonder meer verbeteren en dat is nodig. Geen van ons kan dit alleen. Scholen en besturen hebben u nodig voor hoofdlijnen van beleid, u heeft hen nodig in de uitvoering.

U moed en wijsheid toewensend,

met nog een sprankje hoop en vriendelijke groet,

drs. L.H. Kroos, directeur-bestuurder